

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

## **Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (HE 87/2020 ja HE 114/2020)**

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry esittää

- Lakiesityksen ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamista vastaamaan työvoimahallinnon nykyistä käytäntöä, jolloin koulutukseen osallistuva työtön työnhakija raportoi opinnoistaan koulutuspalvelun tarjoajan sijaan.
- TE-hallinnon ja työllisyyden kuntakokeiluun osallistuvan kunnan oikeutta saada työttömän työntekijän omaehtoista koulutusta koskevat tiedot VIRTAtietopalvelusta, joka on korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto.

### **Omaehtoisen opiskelun sääntely**

Lainuudistuksen yhteydessä tulee vähentää ammattikorkeakouluihin kohdistuvaa omaehtoisen opiskeluun seurantaan liittyvää hallinnollista työtä. Tätä koskien lausunnossamme on kaksi esitystä.

Lakiesityksen 11 §:n 3 momentissa säädetään koulutuspalvelun tuottajan velvollisuuksista, joka vastaa sisällöltään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 9 §:n kirjausta. Esitys velvoittaisi koulutuspalvelun tuottajan antamaan opiskelijalle todistuksen opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä sekä ilmoittamaan kokeilualueelle opintojen päättymisestä tai julkisista työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuista seikoista.

Arene esittää, että työ- ja elinkeinotoimistoille sekä kokeilualueille säädettäisiin lakiin oikeus saada tiedot opintojen etenemisestä suoraan korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta VIRTAtietopalvelusta. Tämä vähentäisi omaehtoisen opiskelun seurantaan liittyvää hallinnollista työtä. VIRTAtietokannasta työttömyysturvaoikeutta valvovan viranomaisen olisi mahdollista saada reaaliaikainen tieto opiskelijan opiskeluoikeuden tilasta.

Muutos edellyttää, että ko. tahojen oikeudesta tiedonsaantiin säädetään lailla.

Lakiesityksessä sekä JTYPL:ssä koulutuspalveluiden tuottajalle on säilytetty velvollisuus ilmoittaa kokeilualueelle tai työ- ja elinkeinotoimistolle opintojen päättymisestä.

JTYPL 6 luvun 7 §:n 3 momentissa säädetään, että koulutuspalvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan, jos työnhakija on ollut poissa ilman hyväksyttävää syytä koulutus- tai opintosuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan.

Lain kirjaus on epäselvä eikä sovellu korkeakoulututkintoa suorittavan opiskelijan seurantaan. Toiseksi esitys ei vastaa työ- ja elinkeinotoimistojen nykyistä käytäntöä, joiden mukaan opintoja suorittava työhakija vastaa itse opintojensa etenemisen raportoinnista omaan TE-toimistoonsa.

Arene esittää poistettavaksi lakiesityksen 11 §:n 3 momentin ja JTYPL 6 luvun 9 §:n 2 momentin kohdan *”ja julkisista työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuista seikoista”*.

### **Ammattikorkeakoulutus työllistää**

Ammattikorkeakoulutus parantaa merkittäväällä tavalla työnhakijan työllisyysmahdollisuuksia. Vuonna 2017 AMK-tutkinnon suorittaneista 86 % oli työssä vuotta myöhemmin. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneista työllisiä oli peräti 95 %.

Korkeakoulutetun työvoiman kysynnän ennakoitaan kasvavan Suomessa. Tämä tarkoittaa, että nuorten lisäksi aikuisilla on oltava mahdollisuus suorittaa korkeakouluopintoja ja jopa -tutkinto. Tämä mahdollisuus on oltava myös työnsä ja ammattinsa menettävillä.

Arene kiinnittää huomiota, että TE-toimistot eivät ole tunnistanee lyhytkestoisen avoimen ammattikorkeakouluopetuksen mahdollisuuksia työttömien työnhakijoiden omaehtoista opiskeluoikeutta koskevia päätöksiä tehdessään, vaikka laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta tunnistaa avoimen ammattikorkeakouluopetuksen omaehtoisen opiskelun piiriin.

Korkeakoulut ovat luoneet maahanmuuttajille suunnatun 30 opintopisteen korkeakoulutukseen valmentavan koulutuskokonaisuuden. Opinnot on tarkoitettu suoritettavaksi puoli vuotta kestäväna opintokokonaisuutena, joten ne on mahdollista suorittaa lyhytkestoisena työttömyysetuudella tuettuna opiskeluna (Työttömyysturvalaki § 10 a).